



9.30am, Dydd Llun 8 Gorffennaf 2019
Ystafell y Bwrdd, Adeilad Ystwyth, Hafan Derwen,
Parc Dewi Sant, Caerfyrddin

COFNODION

Yn bresennol	
Enw	Sefydliad
Barry Liles (Cadeirydd)	Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant
Y Cyngorydd Emlyn Dole	Cyngor Sir Caerfyrddin
Helen Morgan	Cyngor Sir Caerfyrddin
Huwel Manley	Cyfoeth Naturiol Cymru
Sean Lloyd	Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Carys Morgans	Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu
Yr Uwcharolygydd Craig Templeton	Heddlu Dyfed-Powys
Julian Atkins	Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog
Ros Jervis	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Sarah Jennings	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Jonathan Feild	Adran Gwaith a Phensiynau
Andrew Cornish	Coleg Sir Gâr
Jane Davidson	Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant
Rhian Lovell	Cwmni Adsefydlu Cymunedol Cymru
Christine Harley	Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol

Yn bresennol:	
Enw	Sefydliad
Gwyneth Ayers	Cyngor Sir Caerfyrddin
Kate Harrop	Cyngor Sir Caerfyrddin
Wendy Phillips	Cyngor Sir Caerfyrddin
Jane Lewis	Cyngor Sir Caerfyrddin
Tom Yearley	PCDDS
Amy Richmond-Jones	Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin cymru
Emma Davies	Cyfoeth Naturiol Cymru
Beth Cossins	Iechyd Cyhoeddus Cymru
Helen Sullivan	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Anna Bird	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Rhian Dawson	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Martyn Palfreman	Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru
Clare Hale	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda

1. Croeso ac Ymddiheuriadau

Ymddiheuriadau	
Enw	Sefydliad
Ruth Mullen	Cyngor Sir Caerfyrddin
Kevin Jones	Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Yr Athro Jean White	Llywodraeth Cymru
Y Cyngorydd Jan Curtice	Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru
Judith Hardisty	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Marie Mitchell	Cymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Gâr

Estynnodd Barry Liles groeso i ddau aelod newydd i'r cyfarfod - yr Uwcharolygydd Craig Templeton a Rhian Lovell. Estynnodd groeso hefyd i ddau arsylwr o'r Bwrdd Iechyd - Clare Hale a Helen Sullivan.

Nodwyd y disgwylir i aelodau Pwyllgor Craffu'r Cyngor fod yn bresennol mewn cyfarfodydd yn y dyfodol, ond nad oedd unrhyw aelodau'r pwyllgor yn bresennol heddiw. Dywedodd Barry Liles ei fod ef, y Cyngorydd Dole a Gwyneth Ayers wedi bod yn bresennol yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu ym mis Mehefin. Roedd y Pwyllgor wedi bod yn falch bod y gwaith yn symud yn ei flaen, ac am y cynnydd y mae'r BGC bellach yn ei gyflawni. Nodwyd bod angen gwella dulliau cyfathrebu a negeseuon y BGC; cytunai Barry â'r sylw hwnnw.

2. Cofnodion a Materion yn Codi: 20 Mai 2019

- Cytunwyd bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir.
- Yn dilyn datganiad Jane Davidson mai dyddiad targed Llywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus niwtral o ran carbon yw 2025 erbyn hyn, dywedodd Gwyneth Ayers fod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau mai 2030 oedd y dyddiad o hyd.
- Cam Gweithredu 4 - Cytunodd Helen Morgan i ddod o hyd i gopi o adroddiad 'Dinas-ranbarth Bae Abertawe - Dyfodol Ynni Adnewyddadwy' (Ebrill 2018) a'i ddosbarthu i'r aelodau. Byddai datgarboneiddio'n cael ei ystyried ar lefel ranbarthol yn y dyfodol.
- Cam Gweithredu 6 - ar ôl ei ystyried yng nghyfarfod rhanbarthol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus/Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol ym mis Mehefin, byddai gweithredu ar y cyd ynghylch datgarboneiddio yn cael ei ystyried yng nghyfarfod y BGC ym mis Medi.
- Cam Gweithredu 10 - Amlinellodd Gwyneth Ayers yr ymatebion a gyflwynwyd gan Alyson Phillips, yr Adran Gwaith a Phensiynau, gan gadarnhau bod modd ystyried Cronfa Cymorth Hyblyg yr Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer costau teithio gwirfoddolwyr, fesul achos, lle nad oes modd talu'r costau hyn drwy ddefnyddio unrhyw ffynhonnell arall. Byddai'r wybodaeth hon yn cael ei hanfon ymlaen at Marie Mitchell.

CAMAU GWEITHREDU

Dod o hyd i gopi o adroddiad 'Dinas-ranbarth Bae Abertawe - Dyfodol Ynni Adnewyddadwy' er mwyn ei ddosbarthu i'r BGC.	Helen Morgan
Rhoi gwybod i Marie Mitchell am ymateb yr Adran Gwaith a Phensiynau mewn perthynas â defnyddio'r Gronfa Cymorth Hyblyg ar gyfer gwirfoddolwyr	Kate Harrop

3. Adroddiadau Blynnyddol Cyngorau Tref a Chymuned

Dywedodd Gwyneth Ayers fod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhoi dyletswydd ar gynghorau tref a chymuned sydd ag incwm/gwariant o dros £200,000 i ddangos sut y maent yn cyfrannu at Amcanion Llesiant y BGC. Ymysg y 72 o gynghorau tref a chymuned lleol yn y sir, mae saith wedi cadarnhau hyd yn hyn eu bod yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd. Dros y tair blynedd diwethaf, mae perthynas waith dda wedi'i datblygu gyda'r saith cyngor ac maent yn cynnal

cyfarfodydd rheolaidd gyda'r clerod a'r swyddogion datblygu cymunedol. Mae cyfle i ehangu'r cyfarfodydd hynny i gynnwys partneriaid er mwyn symud y trafodaethau ymlaen. Fel arfer mae'r cynghorau ond yn adrodd i Swyddfa Archwilio Cymru a'u poblogaethau, felly mae'r adroddiad blynyddol hwn i'r BGC yn gam pwysig ar gyfer cynghorau lleol. Rôl y BGC yw bod yn gefnogol, gweithredu unrhyw gamau a nodi meysydd ar gyfer cydweithio â chynghorau lleol. Y farn oedd bod hyn yn gadarnhaol er mwyn ymgysylltu i raddau mwy â'r cynghorau hyn a'i bod yn bwysig rhoi adborth ynghylch eu hadroddiadau blynyddol. Roedd y templed wedi'i lunio gan Dîm Cymorth y BGC a'i drafod yn llawn â'r cynghorau. Mae'r templed yn rhoi trosolwg o'r cyngor, yr ardal, nifer y gweithwyr, y weledigaeth a'r amcanion, sut yr oedd wedi sefydlu'r Pum Ffordd o Weithio, enghreifftiau o'r prosiectau a gyflawnir a'r camau gweithredu i'w cymryd er mwyn cyfrannu at Amcanion Llesiant y BGC. Roedd rhai hefyd yn nodi camau gweithredu yn erbyn y Nodau Cenedlaethol.

Cyngor Tref Caerfyrddin

- Gwnaed y sylw cyffredinol gan Huwel Manley bod llawer o gyfleoedd yn deillio o'r llecynnau gwyrdd mawr a'i bod yn bwysig ystyried sut y gallem ymgysylltu'n well â chymunedau lleol i wneud y defnydd gorau o'r rhain. Gallai fod yna bosibilrwydd o gyllid CNC ar gyfer prosiect plannu coed pe gallai'r saith cyngor weithio gyda'i gilydd ar un cais.
- Cafwyd trafodaeth yn dilyn hynny ynghylch sut i ymgysylltu â'r holl gynghorau tref a chymuned mewn modd ystyrlon. Ystyriwyd gwahodd cynrychiolydd Un Llais Cymru ond nodwyd nad oedd yr holl gynghorau lleol yn aelodau o'r grŵp hwn felly nid yw'n cynrychioli pawb. Mae yna fforwm cyfathrebu Cyngor Sir gyda'r Cynghorau Tref a Chymuned sy'n cyfarfod deirgwaith y flwyddyn, ond cydnabuwyd y gallai adrodd ac ymgysylltu o'r fath fod yn rhy feichus ar gyfer y cynghorau tref a chymuned eraill gyda'r adnoddau sydd ganddynt.
- Mae'r adroddiad yn cyfeirio at y dull unigryw o ran y cymorth a ddarperir gan y BGC i fforwm y saith cyngor tref a chymuned. Roedd y Cyngor Tref o'r farn bod y trefniant hwn yn ddefnyddiol, ac yn sicrhau bod gwybodaeth a sicrwydd yn cael eu rhannu'n effeithiol yn ôl yr angen. Cadarnhaodd Gwyneth Ayers nad oedd llawer o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn ymgysylltu â'u cynghorau tref a chymuned a bod ein trefniadau lleol wedi'u cydnabod fel arferion da gan Lywodraeth Cymru a Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.

Cyngor Tref Llanelli

- Mae llawer o gyfleusterau'n cael eu cynnal gan y Cyngor Tref yn dilyn rhaglen trosglwyddo asedau o'r Cyngor Sir.
- Ceir llawer iawn o gydweithio rhwng Cyngor Tref Llanelli a'r Cyngor Cymuned Gwledig ac roedd y ddau ohonynt wedi gwneud llawer o waith cyn i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol gael ei gweithredu ac roeddent yn arwain ledled Cymru ar eu Cynlluniau Lleoedd. Roeddent wedi rhoi llawer o gymorth i'r pum cyngor lleol eraill.
- Nodwyd gonestrwydd yr adroddiad mewn perthynas â rhwystrau.
- Yn dilyn hynny cafwyd trafodaeth ynghylch y gallu i roi rhagor o gymorth i'r cynghorau tref a chymuned drwy rannu'r hyn a ddysgir gan y cyrff cyhoeddus wrth weithredu'r Ddeddf, yn enwedig o ran y Pum Ffordd o Weithio. Enghraifft o hyn fyddai Lens Llesiant y Bwrdd Iechyd.

Cyngor Gwledig Llanelli

- Nodwyd y lefel gweithgarwch a'r gyllideb. Mae'r cyngor yn gweithio'n ddiflino i wneud cynnydd yn erbyn ei Gynllun Lle Cyfan a'r 14 o ymyriadau a nodwyd.
- Mae'r cysylltiadau rhwng yr ymyriadau a gwaith y BGC, cyrff cyhoeddus unigol a phartneriaethau eraill yn glir a nodwyd pwysigrwydd creu cysylltiadau rhwng partneriaid. Mae angen gwneud cysylltiadau er mwyn sicrhau ymgysylltu go iawn rhwng partneriaid a chymunedau lleol, i gysoni a galluogi cymunedau i ddatrys problemau drostynt eu hunain lle y bo modd gwneud hynny.

Cyngor Tref Pen-bre a Phorth Tywyn

- Nodwyd nad oedd clerc gan y cyngor hwn ers cryn amser ond roedd un wedi'i benodi bellach. Rhoddwyd cyllid gan y Cyngor Sir ar gyfer Swyddog Datblygu Cymunedol, fel yr oedd wedi'i roi i'r cyngorau lleol eraill.
- Mewn ymateb i'r sylw ynghylch cynrychiolaeth y sector ar y BGC, cafwyd trafodaeth bellach. Roedd y sylwadau'n cynnwys awgrym y gellid ystyried bod y gwaith o reoli'r cyfathrebu hwn yn cael ei wneud gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus eraill. Byddai orau i ganolbwyntio ar y saith cyngor mwy i ddechrau ac roedd yn anodd cael cynrychiolaeth wirioneddol gan yr holl gyngorau lleol, ond roedd yn bwysig sicrhau bod hyn yn rhan o'r drafodaeth genedlaethol ag Un Llais Cymru. Nodwyd bod Cadeirydd Un Llais Cymru yn mynychu cyfarfodydd BGC Sir Benfro.

Cyngor Cymuned Llanedi

- Trafodwyd yr adborth i'r BGC. Y farn oedd bod y sylw a oedd yn cyfeirio at ddull o'r brig i'r bôn yn ddiddorol ac yn deg, er y nodwyd gwaith ymgysylltu y cyngorau lleol yn y broses o ddatblygu Cynllun Llesiant y BGC. Mae adroddiadau blynyddol sy'n amlinellu sut y mae cyngorau lleol yn cyfrannu at Amcanion Llesiant y BGC yn ofynnol dan y Ddeddf.
- O ran hyfforddiant, holodd Barry Liles am y rhaglen a ddatblygir gan Brifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant. Cadarnhaodd Jane Davidson y disgwylir i Dystysgrif Cenedlaethau'r Dyfodol fod yn barod yn nhymor yr hydref ac y byddai ar gael i bartïon allanol.
- Cydnabuwyd bod yr Asesiad Llesiant yn canolbwyntio ar y sir gyfan ar adeg ei lunio ac nad oedd wedi'i leoleiddio'n ddigonol. Mae Grŵp Gorchwyl Materion Gwledig y Cyngor, a fabwysiadwyd yr wythnos ddiwethaf, yn cynnwys model Deg Tref Wledig, ac yn newid i ddull sy'n fwy seiliedig ar leoedd.

Cyngor Cymuned Llannon

- Roedd y Cynghorydd Emlyn Dole wedi datgan buddiant gan ei fod yn aelod o'r Cyngor Cymuned hwn. Dywedodd, er bod y templed yn ddefnyddiol, nad oedd yn credu bod yr adroddiad yn adlewyrchu'r ardal leol yn ddigonol. Nid yw'r adroddiad yn adlewyrchiad cywir o uchelgais y cyngor bach hwn, yn benodol ynghylch Llesiant.
- Cafwyd trafodaeth bellach ynghylch cynrychiolaeth yng nghyfarfod y BGC ac a ddylid ystyried gwneud cyfarfodydd y BGC yn gyhoeddus ai peidio. Cytunwyd y byddai Barry Liles a Gwyneth Ayers yn trafod sut i symud cynrychiolaeth ar y BGC yn ei blaen, pan fyddant yn cwrdd â'r Cyngorau Tref a Chymuned i roi adborth ar yr adroddiadau blynyddol.

Cyngor Tref Cwmaman

- Mae'r Pum Ffordd o Weithio wedi'u sefydlu ledled holl weithgarwch y Cyngor. O ystyried yr adborth a ddarperir, cytunwyd bod angen i'r BGC wella sut y mae'n cyfathrebu â phartneriaid a rhanddeiliaid. Gellid rhannu data corfforaethol a gedwir gan y partneriaid â grwpiau lleol, yn sicr. Gallai'r System Gwybodaeth am Ddata ranbarthol gynlluniedig ystyried y data ar lefel leol. Cyfeiriodd Huwel Manley at 'Lle' - cronfa ddata. Manylion i'w dosbarthu. Mae'r cais am gymorth gan y BGC ynghylch cynaliadwyedd, drwy hyfforddi, cynnal cynadleddau neu gyfeirio at adnoddau, yn awgrym defnyddiol.
- Cyfeiriodd Helen Morgan at y fenter Deg Tref, sydd i gael ei lansio cyn hir drwy ddefnyddio cynlluniau gweithredu a luniwyd drwy ddull systemau cyfan. Y farn oedd bod yr adroddiadau blynyddol hyn yn ddefnyddiol iawn mewn perthynas â'r fenter honno. Bydd manylion am y rhaglen yn cael eu rhannu ag aelodau'r BGC pan fyddant ar gael.
- Mae angen i aelodau ystyried ymhellach adroddiadau blynyddol a'u dosbarthu mewn sefydliadau fel y bo'n briodol.

- Cadarnhawyd hefyd bod yna nifer o gynghorau lleol eraill sydd hefyd yn agos at fod yn destun y Ddeddf ar ôl cyrraedd y trothwy dros dair blynedd yn olynol, yn unol â'r angen. Mae'r rhain yn cynnwys Llangennech, Llandybïe a Chydwelli.

CAMAU GWEITHREDU	
Rhoi adborth ynghylch adroddiadau blynyddol i'r Cynghorau Tref a Chymuned.	Barry Liles / Gwyneth Ayers
Trafod â'r Cynghorau Tref a Chymuned sut i symud cynrychiolaeth ar y BGC yn ei blaen yn y dyfodol	Barry Liles / Gwyneth Ayers
Dosbarthu'r ddolen gyswllt i gronfa ddata Llywodraeth Cymru - Lle http://lle.gov.wales/home?lang=cy	Tîm Cymorth y BGC
Dosbarthu diweddariad ynghylch cynnydd y fenter Deg Tref	Helen Morgan
Aelodau'r BGC i ystyried cynnwys adroddiadau blynyddol Cynghorau Tref a Chymuned a'i rannu â'u sefydliadau fel y bo'n briodol	PAWB

4. Cynllun Llesiant Sir Gaerfyrddin – Cynlluniau Prosiect y Grŵp Cyflawni

Partneriaeth Cymunedau Mwy Diogel

- Rhoddodd yr Uwcharolygydd Craig Templeton, Pennaeth Rhanbarthol y Sir, drosolwg o'r trafodaethau a gafwyd yng nghyfarfod diwethaf y Bartneriaeth ar 6 Mehefin, gan gynnwys y cynnydd a gyflawnwyd ers yr adroddiad diwethaf i'r BGC ym mis Mawrth yn erbyn blaenoriaethau'r Bartneriaeth -
 - Cyffuriau Dosbarth A a Llinellau Cyffuriau,
 - Troseddau Treisgar gan gynnwys Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol,
 - Gwrthderfysgaeth,
 - Seiberdroseddu a
 - Chamfanteisio'n Rhywiol ar Blant.
- Ystyriwyd syniadau ar gyfer y £25k a ddyrannwyd i'r Bartneriaeth gan y Comisiynydd Heddlu a Throseddau. Cytunwyd i archwilio ymhellach gynigion i weithio gydag ysgolion i ymgysylltu â phobl ifanc ynghylch materion camfanteisio a bregusrwydd, yn ogystal ag ystyried ffyrdd arloesol o rannu negeseuon allweddol â phobl ifanc.
- Trafodwyd dyfodol y Gwasanaeth Prawf a fydd yn golygu bod y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol yn gyfrifol am reoli'r holl droseddwyd sydd â dedfryd gymunedol neu drwydded ar ôl cael eu rhyddhau o Garchar yng Nghymru a Lloegr. Bydd y broses integredig o reoli troseddwyd yn cael ei rhoi ar waith yng Nghymru erbyn diwedd 2019.
- Nodwyd bod ystadegau a gofnodwyd gan yr Heddlu ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Ebrill 2019 yn dangos cynnydd a adlewyrchir yn genedlaethol a bod troseddau eraill yn gostwng. Mwy na thebyg bod hyn oherwydd newidiadau i arferion cofnodi troseddau, sy'n gwneud yr ystadegau'n fwy cywir ac yn codi hyder o ran adrodd.
- Dosbarthwyd cynllun gweithredu diweddaraf y Bartneriaeth. Dyma rai diweddariadau nodedig:
 - Roedd y Grŵp Tactegol Troseddau Difrifol a Chyfundrefnol wedi cyfarfod i drafod unigolion sy'n peri pryder o ran gweithgarwch Llinellau Cyffuriau ac mae trafodaethau hefyd yn cael eu cynnal ar lefel ranbarthol i rannu gwybodaeth. Mae diddordeb gan bartneriaid mewn dysgu rhagor am Llinellau Cyffuriau ac mae'r Heddlu'n gwerthfawrogi hyn. Mae camau rhagweithiol y mae partneriaid wedi'u cymryd i fynd i'r afael â materion Llinellau Cyffuriau wedi golygu nad oes gennym drefniant Llinellau Cyffuriau yn Sir Gaerfyrddin, ond mae angen cymorth gan yr holl bartneriaid i sicrhau bod hyn yn parhau.
 - Aeth 206 o staff partneriaid i sesiynau briffio amlasiantaeth ym mis Mawrth 2019 ynghylch Llinellau Sirol a Gwrthderfysgaeth. Cynhaliwyd sesiwn arall gyda'r Cynghorwyr Sir ym mis Mehefin, a chafwyd nifer o geisiadau am sesiynau codi ymwybyddiaeth gan bartneriaid eraill.

- Daeth 91 o aelodau'r cyhoedd i'r Bws Seiber yn ogystal â 17 o fusnesau pan ddaeth y bws i Ganol Tref Caerfyrddin ym mis Mawrth. Mae'n anodd rhannu'r neges â'r cyhoedd ynghylch y bygythiad cudd hwn gan mai dim ond pan fydd rhywun yn ddioddefwr y bydd yn cael gwybod amdano fel arfer.
- Hefyd, aeth 15 o staff partneriaid i hyfforddiant ynghylch Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant a drefnwyd gan yr Heddlu, cyllidwyd y lleoedd gan y Bartneriaeth Cymunedau Mwy Diogel. Croesawyd yr hyfforddiant.
- Esboniodd y term 'cogio' ("cuckooing"), pan fydd cyflenwyr cyffuriau'n meddiannu tŷ person agored i niwed i'w ddefnyddio fel man i ddosbarthu cyffuriau.
- Mae swyddog yr heddlu ar gael i godi ymwybyddiaeth o Linellau Cyffuriau ymhlith staff, bydd manylion yn cael eu darparu.
- Cyfeiriwyd at Gronfa Gymunedol y Comisiynydd Heddlu a Throseddau, sef £400,000, sydd wedi dyfarnu £105,000 yn ddiweddar ledled Dyfed-Powys. Manylion i'w dosbarthu.

CAMAU GWEITHREDU	
Darparu manylion swyddog yr heddlu sy'n gallu rhoi cyflwyniadau i staff ynghylch Llinellau Cyffuriau: PC Stephen Morris stephen.morris@dyfed-powys.pnn.police.uk	Kate Harrop
Trefnu cyflwyniad Llinellau Cyffuriau ar gyfer staff yr Adran Gwaith a Phensiynau	Jonathan Field / Kate Harrop
Rhannu gwybodaeth am brosiectau sy'n elwa ar Gronfa Gymunedol y Comisiynydd Heddlu a Throseddau.	Carys Morgans

Amgylchedd Iach

- Dywedodd Emma Davies fod y grŵp cyflawni wedi bod yn gynhyrchiol. Roedd ymgynghorwyr AECOM wedi cael eu penodi i lunio dogfen adolygu newid yn yr hinsawdd ledled y rhanbarth a oedd yn cynnwys rhestr o'r cymunedau sydd 'mewn perygl'. Yn ystod y flwyddyn nesaf, canolbwyntir yn fwy ar y cymunedau hyn i gael gwybod rhagor am safbwyntiau a hyblygrwydd o ran newid yn yr hinsawdd.
- Cyfrannodd partneriaid at arolwg Llywodraeth Cymru ynghylch rheolaeth amgylcheddol a newid yn yr hinsawdd a wnaed gan Carbon Trust. Roedd yn siomedig dysgu bod y data ond ar gael ledled Cymru, nid fesul sir. Bydd y grŵp cyflawni yn ceisio cael y wybodaeth a ddarperir gan bartneriaid lleol er mwyn coladu gwybodaeth ar sail siroedd.
- Y canolbwynt ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod fydd gweithio mewn cymunedau a rhannu negeseuon â'r cyhoedd ynghylch sut y gallant gymryd camau syml i wneud newidiadau i leihau allyriadau carbon.
- Cytunwyd bod angen i bartneriaid y BGC gymryd perchnogaeth am y mater hwn drwy ystyried yr ynni yr ydym yn ei ddefnyddio, sut yr ydym yn symud o amgylch y sir a sut yr ydym yn ymgysylltu â chymunedau.
- Siaradodd Tom Yearley am bwysigrwydd dull partneriaeth cyson ac unigol tuag at gyfathrebu er mwyn atal blinder ymgysylltu. Dylid nodi'r arferion gorau wrth ymgysylltu â rhanddeiliaid. Roedd y grŵp yn ystyried y posibilrwydd o gynnal seminarau rhanbarthol. Cyfeiriodd at ymwybyddiaeth well gan fod Argyfyngau Hinsawdd wedi'u datgan.
- Ymatebodd Sarah Jennings gan ddweud bod grŵp ymgysylltu rhanbarthol o'r holl bartneriaid sy'n gweithio i gydlyn gwaith ymgysylltu er mwyn sicrhau ei fod yn cael ei wneud unwaith a'i fod yn cael ei wneud yn dda. Cadarnhaodd mai Emma yw cynrychiolydd CNC ar y grŵp hwnnw, ond yn anffodus nid oedd hi wedi gallu mynychu'r nifer fach o gyfarfodydd hyd yn hyn. Mae angen i bartneriaid y BGC hefyd arwain drwy esiampl mewn perthynas â bod yn niwtral o ran carbon - bydd ysbyty newydd gwerth £6 miliwn yn cael ei adeiladu yn y saith mlynedd nesaf a ddylai fod yn niwtral o ran carbon. Dywedodd Huwel y dylid defnyddio pren yn fwy i adeiladu a chytunwyd y gall CNC gynorthwyo drwy herio materion o'r fath. Bydd cynrychiolydd Bwrdd Iechyd yn cael ei nodi ar gyfer y Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach.

- Cyfeiriodd Jane Davidson at ofyniad Llywodraeth Cymru ar wasanaethau cyhoeddus a phwysleisiodd bwysigrwydd cymryd camau gweithredu ystyrlon i fod yn niwtral o ran carbon erbyn 2030. Roedd y Cyngorydd Emlyn Dole yn cefnogi hyn, gan ddweud bod angen cynnal trafodaethau ynghylch yr hyn y gellir ei gyflawni yn Sir Gaerfyrddin. Cytunwyd bod angen i'r iaith fod yn iawn i rannu negeseuon syml â phawb er mwyn sicrhau y gellir cymryd camau gweithredu ystyrlon ar lefel leol.
- Dywedodd Emma Davies y bydd sesiwn yn cael ei chynnal ynghylch negeseuon, 'Dyfodol Hinsawdd', yn ardal y de-orllewin rhwng mis Medi a mis Rhagfyr.
- Cytunwyd y byddai sesiwn hanner diwrnod yn cael ei chynnal ym mis Medi i ystyried camau gweithredu'r BGC.

CAMAU GWEITHREDU	
Nodi cynrychiolydd Bwrdd Iechyd ar gyfer y Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach	Sarah Jennings
Datblygu sesiwn hanner diwrnod ym mis Medi i ystyried sut y gall partneriaid ddatblygu a chyfrannu i'r rhaglen newid yn yr hinsawdd	Barry Liles/ Gwyneth Ayers/ Huwel Manley/ Emma Davies
Ystyried camau gweithredu'r BGC i gefnogi'r ffaith bod y Cyngor Sir wedi datgan argyfwng hinsawdd. I'w ystyried fel rhan o sesiwn hanner diwrnod.	Barry Liles/ Gwyneth Ayers/ Huwel Manley/ Emma Davies
Rhannu'r cyflwyniad mapio asedau a roddwyd gan Jonathan Fearn yng nghyfarfod y BGC rhanbarthol	Tîm Cymorth y BGC

5. Cronfa Her yr Economi Sylfaenol

- Diolchodd Barry Liles i'r Athro Kevin Morgan, Jane Davidson a Gwyneth Ayers am eu gwaith ar y prosiect i gaffael bwyd lleol. Mae cyllid o hyd at £100,000 ar gael ar gyfer gwaith i'w gwblhau erbyn mis Mawrth 2021. Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau am y Gronfa yw 12 Gorffennaf ac mae'n rhaid i'r holl bartneriaid nodi unrhyw sylwadau ynghylch y cais drafft o fewn 24 awr. Cynigir penodi swyddog prosiect, sydd ag arbenigedd caffael yn ddelfrydol, gyda golwg ar ddatblygu methodoleg gydweithredol ar gyfer caffael yn y dyfodol. Byddai modd trosglwyddo hyn yn hawdd i sectorau eraill. Mae cyllid LEADER wedi'i gadarnhau ar gyfer y gwaith mapio i nodi cynhyrchwyr bwyd lleol, unrhyw fylchau, ac ystyried cyfleoedd ar gyfer darparwyr presennol a newydd. Mae Simon Wright o'r Emporium yn bartner yn y prosiect ac mae'r RSA, drwy gysylltiadau Jane, yn cefnogi'r cais. Roedd Barry a Gwyneth wedi bod i lansiad y gronfa her gan Lee Waters, y Dirprwy Weinidog, sy'n gefnogol dros ben i fentrau seiliedig ac yn gofyn i'r BGC gyflawni'r agenda hwn.
- Rhoddodd Julian Atkins wybod i'r aelodau fod Awdurdod y Parc Cenedlaethol wedi dyfarnu cyllid datblygu cynaliadwy yn ddiweddar i'r prosiect 'Ein Bwyd Bannau Brycheiniog', sef ymgyrch gymunedol yng Nghrucywel i annog cyfranogwyr bwyd newydd. Bydd manylion cyswllt yn cael eu darparu oherwydd bod gan hyn synergerddau go iawn â phrosiect bwyd y BGC.

CAMAU GWEITHREDU	
Anfon sylwadau ynghylch y cais drafft drwy e-bost at Gwyneth Ayers erbyn 9 Gorffennaf	PAWB
Darparu manylion cyswllt ar gyfer prosiect 'Ein Bwyd Bannau Brycheiniog'	Julian Atkins

6. Diweddariad ynghylch Cyfarfod Rhanbarthol y BGC a'r BPR

- Dywedodd Barry Liles fod arweinwyr y Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol a'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn nodi cyfleoedd a ffordd ymlaen ar ôl y cyfarfod diweddar. Y farn gyffredinol oedd y dylai gwaith gael ei wneud y fwy rhanbarthol ar nifer o brosiectau megis ymgysylltu â dinasyddion ac Atebion Cymdeithasol a Gwyrdd ar gyfer Iechyd. Bydd hyn yn cael ei ysgrifennu erbyn mis Medi.
- Gofynnwyd i'r partneriaid am unrhyw adborth ynghylch y digwyddiad i gynorthwyo i gynllunio sesiynau yn y dyfodol. Dywedodd Martyn Palfreman fod y digwyddiad yn gadarnhaol, gan gadarnhau trafodaethau blaenorol. Roedd angen cydbwysedd rhwng yr angen am atebolrwydd go iawn a'r gallu i gyflawni, gyda'r Byrddau'n gweithio'n well gyda'i gilydd.

7. Diweddariad ynghylch Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru

- Rhoddodd Martyn Palfreman drosolwg o'r BPR, ei raglenni a'i strwythur llywodraethu rhanbarthol drafft ehangach. Roedd y BPR wedi cyflwyno cynnig am £18m i 'Gronfa Drawsnewid' Llywodraeth Cymru dros ddwy flynedd ariannol, ar gyfer wyth rhaglen ryng-gysylltiedig gyda phedwar nod strategol -
 - Gwella Bywydau drwy Dechnoleg
 - Cryfhau Ardaloedd Integredig
 - Cefnogi Newid Gyda'n Gilydd
 - Pobl Gysylltiedig...Cymunedau Caredig

Roedd ychydig llai na £12m wedi dod i law ar gyfer tair o'r wyth rhaglen -

- Gofal Rhagweithiol trwy Gymorth Technoleg
- Integreiddio Cyflym a Chyson
- Creu Cysylltiadau i Bawb

Mae cynlluniau gweithredu wedi'u datblygu ar bob lefel yn y rhanbarth a'r sir, mae £100,000 ar gael ar gyfer gwerthuso, mae cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu'n cael ei lunio a chwilir am gyfleoedd i gysylltu cyllid â gweithgaredd gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

- Y dyddiad cau ar gyfer cwblhau yw mis Rhagfyr 2021 ond gwnaed cais i Lywodraeth Cymru i estyn hyn tan fis Mawrth 2022. Ailgyflwynwyd cynigion nad oeddent wedi'u cymeradwyo ym mis Mai.
- Mae adroddiad blynyddol y BPR ar gyfer 2018/19 newydd ei gyhoeddi.

CAMAU GWEITHREDU

Dosbarthu copi o'r cyflwyniad a roddwyd gan Martyn Palfreman yn y cyfarfod	Tîm Cymorth y BGC
Trafod rhaglen BPR unigol mewn cyfarfodydd yn y dyfodol ac ystyried ei heffaith ar weithgareddau partneriaid	Tîm Cymorth y BGC

8. Unrhyw fater arall

- Cynhelir cyfarfod nesaf y BGC ar 12 Medi yng Nghanolfan Halliwell yng Nghaerfyrddin.
- Cyfeiriodd Jane Davidson at adroddiad y Comisiwn Bwyd a Ffermio, a fydd yn cael ei gyhoeddi ar 16 Gorffennaf ac sy'n cynnwys caffael bwyd.
- Siarodd Gwyneth Ayers am adroddiad Materion Gwledig y Cyngor, lle y nodir mai Sir Gaerfyrddin yw'r Cyngor cyntaf yng Nghymru i ystyried sut yr ydym yn gweithio gyda phartneriaid i gefnogi cymunedau gwledig. Gall y BGC ystyried sut y gall symud rhai o'r materion yn eu blaen mewn partneriaeth.

CAMAU GWEITHREDU

Ystyried adroddiad y Comisiwn Bwyd a Ffermio a fydd yn cael ei gyhoeddi ar 16 Gorffennaf yng nghyfarfod nesaf y BGC	Tîm Cymorth y BGC
Ystyried adroddiad Grŵp Gorchwyl Materion Gwledig y Cyngor yng	Tîm Cymorth y BGC

nghyfarfod nesaf y BGC	
------------------------	--

	Crynodeb o'r Pwyntiau Gweithredu	Pwy	Diweddaru
	Camau gweithredu o'r cyfarfod ar 8 Gorffennaf		
1	I ganfod copi o adroddiad 'Rhanbarth Dinas Bae Abertawe – Dyfodol Ynni Adnewyddadwy' a'r ddosbarthu i'r BGC	Helen Morgan	Wedi ei gwblhau
2	Rhoi gwybod i Marie Mitchell am ymateb yr Adran Gwaith a Phensiynau mewn perthynas â defnyddio'r Gronfa Cymorth Hyblyg ar gyfer gwirfoddolwyr	Kate Harrop	Wedi ei gwblhau
3	Rhoi adborth ynghylch adroddiadau blynyddol i'r Cynghorau Tref a Chymuned.	Barry Liles / Gwyneth Ayers	Cwrdd gyda chynrychiolwyr ar y 9 Medi 2019
4	Trafod â'r Cynghorau Tref a Chymuned sut i symud cynrychiolaeth ar y BGC yn ei blaen yn y dyfodol	Barry Liles / Gwyneth Ayers	Cwrdd gyda chynrychiolwyr ar y 9 Medi 2019
5	Dosbarthu'r ddolen gyswllt i gronfa ddata Llywodraeth Cymru - Lle http://lle.gov.wales/home?lang=cy	Tim Cymorth y BGC	Wedi ei gwblhau
6	Dosbarthu diweddariad ynghylch cynnydd y fenter Deg Tref Wledig	Helen Morgan	Agenda BGC mis Medi – Symud Sir Gâr Wledig Ymlaen
7	Aelodau'r BGC i ystyried cynnwys adroddiadau blynyddol Cynghorau Tref a Chymuned a'i rannu â'u sefydliadau fel y bo'n briodol	PAWB	
8	Darparu manylion swyddog yr heddlu sy'n gallu rhoi cyflwyniadau i staff ynghylch Llinellau Cyffuriau: PC Stephen Morris stephen.morris@dyfed-powys.pnn.police.uk	Kate Harrop	Wedi ei gwblhau
9	Trefnu cyflwyniad Llinellau Cyffuriau ar gyfer staff yr Adran Gwaith a Phensiynau	Jonathan Field / Kate Harrop	Wedi ei gwblhau
10	Rhannu gwybodaeth am brosiectau sy'n elwa ar Gronfa Gymunedol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.	Carys Morgans	Wedi ei gwblhau. Dolen i'r prosiectau sydd wedi eu hariannu isod: http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/y-comisiynydd/ariannu-cymunedol-y-comisiynydd/
11	Nodi cynrychiolydd Bwrdd Iechyd ar gyfer y Grŵp Cyflawni Amgylchedd Iach	Sarah Jennings	Wedi ei gwblhau
12	Datblygu sesiwn hanner diwrnod ym mis Medi i ystyried sut y gall partneriaid ddatblygu a chyfrannu i'r rhaglen newid yn yr hinsawdd	Barry Liles/ Gwyneth Ayers/	Agenda BGC mis Medi

	Crynodeb o'r Pwyntiau Gweithredu	Pwy	Diweddaru
		Huwel Manley/ Emma Davies	
13	Ystyried camau gweithredu'r BGC i gefnogi'r ffaith bod y Cyngor Sir wedi datgan argyfwng hinsawdd. I'w ystyried fel rhan o sesiwn hanner diwrnod.	Barry Liles/ Gwyneth Ayers/ Huwel Manley/ Emma Davies	Agenda BGC mis Medi
14	Rhannu'r cyflwyniad mapio asedau a roddwyd gan Jonathan Fearn yng nghyfarfod y BGC rhanbarthol	Tîm Cymorth y BGC	Wedi ei gwblhau
15	Anfon sylwadau ynghylch y cais drafft drwy e-bost at Gwyneth Ayers erbyn 9 Gorffennaf	PAWB	Wedi ei gwblhau. Disgwyl penderfyniad erbyn diwedd mis Medi 2019
16	Darparu manylion cyswllt ar gyfer prosiect 'Ein Bwyd Bannau Brycheiniog'	Julian Atkins	Wedi ei gwblhau
17	Dosbarthu copi o'r cyflwyniad a roddwyd gan Martyn Palfreman yn y cyfarfod	Tîm Cymorth y BGC	Wedi ei gwblhau
18	Trafod rhaglen BPR unigol mewn cyfarfodydd yn y dyfodol ac ystyried ei heffaith ar weithgareddau partneriaid	Tîm Cymorth y BGC	Agenda BGC mis Medi
19	Ystyried adroddiad y Comisiwn Bwyd a Ffermio a fydd yn cael ei gyhoeddi ar 16 Gorffennaf yng nghyfarfod nesaf y BGC	Tîm Cymorth y BGC	Adroddiad wedi ei gylchredeg er gwybodaeth
20	Ystyried adroddiad Grŵp Gorchwyl Materion Gwledig y Cyngor yng nghyfarfod nesaf y BGC	Tîm Cymorth y BGC	Wedi ei gwblhau